

ЗАКОН О МИРНОМ РЈЕШАВАЊУ РАДНИХ СПОРОВА

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(1) Овим законом уређују се начин и поступак мирног рјешавања индивидуалних и колективних радних спорова, избор, права и обавезе миритеља и арбитра, као и начин оснивања тијела за мирно рјешавање радних спорова, те друга питања од значаја за мирно рјешавање радних спорова.

(2) Поступак мирног рјешавања радних спорова покреће се и води у складу са овим законом, уколико о истом није одлучено правоснажном одлуком суда или другог органа у складу са прописима о раду.

(3) Мирно рјешавање радних спорова је алтернативни начин рјешавања радних спорова између страна у радном спору уз учешће трећих лица, а обухвата мирење и арбитражу.

Члан 2.

(1) Стране у спору добровољно одлучују о приступању мирном рјешавању радног спора, ако овим законом није друкчије одређено.

(2) Стране у радном спору бирају миритеље и арбитра из Именика миритеља и арбитра (у даљем тексту: Именик) у циљу мирног рјешавања радних спорова.

Члан 3.

(1) У поступку мирног рјешавања радног спора учествују стране у спору, миритељи и арбитра, односно тијела за мирно рјешавање колективних спорова у складу са овим законом.

(2) Миритељ и арбитар су дужни да поступају одговорно, савјесно и непристрасно.

Члан 4.

Поједини изрази који се користе у овом закону имају сљедеће значење:

а) страном у индивидуалном радном спору, у смислу овог закона, сматрају се радник и послодавац (у даљем тексту: стране у индивидуалном спору),

б) страном у колективном радном спору, у смислу овог закона, сматрају се учесници у закључивању колективног уговора и други субјекти колективних права у складу са законом (у даљем тексту: стране у колективном спору),

в) миритељем, у смислу овог закона, сматра се лице које самостално или као члан мировног вијећа пружа помоћ странама и даје приједлоге и препоруке у радном спору са циљем закључивања споразума о рјешавању радног спора,

г) арбитром, у смислу овог закона, сматра се лице које самостално или као члан арбитражног вијећа доноси одлуку којом се окончава радни спор,

д) радним спором, у смислу овог закона, сматрају се индивидуални и колективни радни спорови (у даљем тексту: радни спор),

ђ) индивидуалним радним спором, у смислу овог закона, сматра се спор поводом отказа уговора о раду, понуде и закључивања уговора о раду под измијењеним околностима, неисплаћивања плата и накнада, накнаде материјалне штете и отпремнине (у даљем тексту: индивидуални спор),

е) колективним радним спором, у смислу овог закона, сматра се спор поводом закључивања, измјена и допуна, отказа или примјене колективног уговора, остваривања права на синдикално организовање, штрајк и других колективних права (у даљем тексту: колективни спор),

ж) тијела за мирно рјешавање колективних радних спорова су мировно вијеће и арбитража,

з) мировно вијеће је тијело које споразумно оснивају стране у колективном радном спору које даје приједлоге и препоруке са циљем закључења споразума о рјешењу радног спора и

и) арбитража је тијело које се оснива споразумом страна ради коначног рјешавања колективних радних спорова.

II АГЕНЦИЈА ЗА МИРНО РЈЕШАВАЊЕ РАДНИХ СПОРОВА

Члан 5.

(1) Агенција за мирно рјешавање радних спорова (у даљем тексту: Агенција) оснива се овим законом.

(2) Агенција је јавна установа и начин њене организације и пословања уредиће се у складу са Законом о систему јавних служби („Службени гласник Републике Српске“, број 68/07).

Члан 6.

Агенција обавља стручне послове који се односе на:

- а) мирно рјешавање индивидуалних и колективних радних спорова,
- б) избор миритеља и арбитра,
- в) вођење Именика,
- г) едукацију и стручно усавршавање миритеља и арбитра,
- д) евиденцију о поступцима мирног рјешавања радних спорова и
- ђ) друге послове одређене законом.

Члан 7.

Органи Агенције су управни одбор и директор.

Члан 8.

(1) Управни одбор Агенције (у даљем тексту: управни одбор) именује и разрјешава Влада Републике Српске (у даљем тексту: Влада) на приједлог

Министарства рада и борачко-инвалидске заштите (у даљем тексту: Министарство) на период од четири године након спроведеног поступка јавне конкуренције.

(2) Управни одбор има три члана.

(3) Запослени у Агенцији не могу бити чланови њеног управног одбора.

Члан 9.

Управни одбор:

а) доноси Статут Агенције,

б) одлучује о пословању Агенције,

в) разматра и усваја извјештај о пословању и годишњи обрачун Агенције,

г) доноси програм рада и финансијски план Агенције,

д) одлучује о коришћењу средстава, у складу са законом и Статутом Агенције, и

ђ) врши и друге послове утврђене актом о оснивању и Статутом Агенције.

Члан 10.

(1) Директор руководи радом Агенције, представља и заступа Агенцију и одговоран је за законитост њеног рада.

(2) Директора Агенције именује и разрјешава Влада на период од четири године уз претходно спроведен поступак јавне конкуренције.

(3) Услови за директора утврђују се Статутом Агенције.

III ПОСТУПАК МИРНОГ РЈЕШАВАЊА РАДНОГ СПОРА

1. Заједничке одредбе

Члан 11.

(1) Поступак мирног рјешавања радног спора покреће се подношењем Агенцији приједлога за мирно рјешавање радног спора (у даљем тексту: приједлог).

(2) Стране у спору могу да поднесу приједлог заједнички или појединачно.

(3) Приједлог обавезно садржи:

а) име, презиме и адресу, односно назив и сједиште страна у спору и

б) предмет спора.

(4) Уз приједлог, стране у спору достављају документацију у вези са предметом спора, као и имена свједока, ако их имају.

(5) Уколико се поднесени приједлог не односи на радне спорове у смислу овог закона, Агенција ће одбацити приједлог и о томе обавијестити подносиоца.

Члан 12.

(1) Ако је приједлог поднијела само једна од страна у спору, Агенција одмах по пријему приједлога доставља исти заједно са документацијом другој страни у спору и позива је да се у року од 15 дана од дана пријема изјасни да ли прихвата мирно рјешавање радног спора.

(2) Ако друга страна не прихвати поступак у року од 15 дана од дана пријема позива, директор Агенције одређује миритеља у циљу мирног рјешавања радног спора.

(3) Ако миритељ из става 2. овог члана не обезбиједи да стране у радном спору у року од 15 дана приступе мирном рјешавању насталог спора, обавијестиће директора Агенције да поступак мирења није започет.

2. Одређивање миритеља

Члан 13.

(1) Миритеља односно арбитра споразумно одређују стране у спору са списка миритеља и арбитра који се води у Именику, у заједничком приједлогу, односно у року од 15 дана од дана прихватања појединачног приједлога.

(2) У случају када стране у спору споразумно не одреде миритеља односно арбитра, миритеља односно арбитра одређује директор Агенције.

Члан 14.

Агенција доставља приједлог и документацију у вези са предметом спора миритељу односно арбитра који је одређен за конкретан спор.

Члан 15.

Свака страна у спору сноси своје трошкове, осим трошкова поступка које сноси Агенција.

3. Учешће миритеља у индивидуалном радном спору

Члан 16.

(1) Стране у индивидуалном радном спору могу да поднесу приједлог Агенцији за учешће миритеља у циљу пружања помоћи и рјешавања насталог спора.

(2) Стране могу да поднесу приједлог заједнички или појединачно.

(3) Ако је приједлог поднијела једна од страна, Агенција одмах по пријему доставља приједлог и документацију другој страни с позивом да се у року од 15 дана изјасни да ли прихвата учешће миритеља у радном спору.

(4) Приједлог садржи опис индивидуалног спора, стране у спору, мјесто и вријеме мирења, а заједнички приједлог може да садржи и име, презиме и адресу миритеља.

Члан 17.

(1) Миритељ у индивидуалном радном спору:

а) присуствује разговорима страна у спору,

б) указује странама на могућа рјешења конкретног спора и

в) пружа стручну и другу помоћ учесницима.

(2) Миритељ је дужан да буде непристрасан у току преговора.

4. Учешће миритеља у колективном преговарању

Члан 18.

(1) Учесници у закључивању колективног уговора (у даљем тексту: учесници) могу да поднесу приједлог Агенцији за учешће миритеља у колективном преговарању у циљу пружања помоћи и спречавања настанка спора.

(2) Учесници могу да поднесу приједлог заједнички или појединачно.

(3) Ако је приједлог поднио један од учесника, Агенција одмах по пријему доставља приједлог и документацију другим учесницима с позивом да се у року од осам дана изјасне да ли прихватају учешће миритеља у колективном преговарању.

(4) Приједлог садржи врсту колективног уговора, учеснике, мјесто и вријеме преговора, а заједнички приједлог и име, презиме и адресу миритеља.

Члан 19.

(1) Миритељ у поступку колективног преговарања:

а) присуствује преговорима,

б) указује учесницима на приједлоге који нису у складу са законом и другим прописом и

в) пружа стручну и другу помоћ учесницима.

(2) Миритељ је дужан да буде непристрасан у току преговора.

5. Учешће миритеља у колективном радном спору

Члан 20.

У случају спора у закључивању и примјени колективног уговора, његовог отказивања од стране једног или више учесника у његовом закључивању, као и потребе за његовом измјеном или допуном, учесници у закључивању колективног уговора споразумно рјешавају спорно питање, а ако до тога не дође, спор се износи пред мировно вијеће.

Члан 21.

У дјелатностима од општег интереса или у дјелатностима у којима би прекид рада могао да угрози живот и здравље људи или да нанесе штету већих размјера, стране у спору дужне су да изнесу спор пред мировно вијеће, у складу са законом.

Члан 22.

(1) У дјелатностима из члана 21. овог закона стране у спору су дужне да заједнички поднесу приједлог, у року од пет дана од дана настанка спора.

(2) Ако стране у спору не поднесу приједлог, дужне су да о томе обавијесте Агенцију.

(3) Ако стране у спору не поднесу приједлог, директор Агенције по службеној дужности покреће поступак мирења и одређује мировно вијеће из Именика.

6. Поступак мирења

Члан 23.

(1) Миритељ је дужан да закаже расправу у року од три дана од дана пријема приједлога и документације о предмету спора и о томе обавјештава стране у спору.

(2) Стране у спору су дужне да одреде свог представника у поступку мирења и о томе обавијесте миритеља најкасније до дана заказане расправе.

(3) Ако стране у спору не одреде свог представника у року из става 2. овог члана, поступак мирења води миритељ непосредним контактом са странама у спору.

Члан 24.

(1) У циљу рјешавања радног спора миритељ има право да одвојено, ван расправе, тражи и прикупља информације и друге податке од представника страна у спору.

(2) Има право да укључи вјештаке и друге стручњаке који ће помоћи у рјешавању спора, уз сагласност и о трошку страна у спору.

Члан 25.

(1) Споразум који стране постигну у поступку мирења закључује се у писаној форми и обавезујући је за обје стране.

(2) Ако је између страна у поступку закључен колективни уговор, споразум закључен у поступку мирења постаје саставни дио колективног уговора.

(3) Примјерак потписаног споразума из ст. 1. и 2. овог члана миритељ доставља Агенцији.

Члан 26.

Ако уз помоћ миритеља стране у поступку не закључе споразум о предмету спора у року од 15 дана од дана почетка поступка, миритељ проглашава поступак завршеним и о томе обавјештава Агенцију.

7. Поступак пред арбитражом

Члан 27.

Ако стране у радном спору не ријеше радни спор, преговорима или у поступку мирења, могу након неуспјеха преговора или окончања поступка мирења упутити спор на арбитражу.

Члан 28.

(1) Свака од страна у поступку бира свог арбитра из Именика, а трећег арбитра бира директор Агенције, након чега доноси акт о оснивању арбитраже.

(2) Арбитар којег именује директор Агенције обавља послове предсједавајућег арбитраже.

Члан 29.

(1) Предсједавајући арбитар је дужан да закаже расправу у року од три дана од дана оснивања арбитраже и о томе обавијести стране у спору.

(2) Стране у спору су дужне доставити арбитражи сву документацију о предмету спора, као и имена лица која треба саслушати у поступку.

(3) Арбитража одлучује да ли стране у спору треба да допуне документацију везану за спор или је за рјешење спора потребно саслушати још неко лице у току поступка.

Члан 30.

Арбитража доноси одлуку о радном спору најкасније у року од 60 дана од дана свог оснивања и примјерак одлуке доставља свакој страни и Агенцији.

Члан 31.

(1) Одлука арбитраже је коначна и обавезујућа за стране у спору.

(2) Одлука има снагу извршне исправе и садржи:

а) име, презиме и адресу, односно назив и сједиште страна у спору,

б) изреку,

в) образложење,

г) датум доношења одлуке и

д) имена, презимена и потписе арбитра.

8. Изузеће миритеља и арбитра

Члан 32.

(1) Страна у спору може директору Агенције да поднесе захтјев за изузеће миритеља или арбитра и то:

а) ако заступа неку од страна у спору, или је у посљедње три године заступао неку од страна у спору,

б) ако је сродник неке од страна у спору у правој линији, у побочној до четвртог степена и у тазбинској до другог степена и

в) ако је повезан са странама у спору на било који други начин који би могао да утиче на његову непристрасност.

(2) Миритељ и арбитар по службеној дужности воде рачуна о разлозима за изузеће у току поступка и дужни су да о њима обавијесте директора Агенције.

Члан 33.

(1) Директор Агенције одлучује о изузећу миритеља и арбитра по обавјештењу миритеља, односно арбитра и на захтјев стране у спору, у року од три дана од сазнања за постојање разлога за изузеће.

(2) У случају изузећа поступак мирног рјешавања радног спора наставља се избором новог миритеља, односно арбитра, у складу са овим законом.

IV МИРИТЕЉИ И АРБИТРИ

Члан 34.

(1) За миритеља и арбитра може да буде именовано лице које испуњава следеће услове:

- а) да је држављанин Републике Српске или Босне и Херцеговине,
- б) да има високу стручну спрему и најмање три године радног искуства у области рада и социјалног дијалога и
- в) да није осуђивано за кривично дјело.

(2) Поред услова утврђених у ставу 1. овог члана, предсједавајући арбитра мора имати положен правосудни испит, или звање магистра, односно доктора наука из области радног права.

Члан 35.

(1) Именовање миритеља и арбитра врши се јавним конкурсом на основу одлуке Економско-социјалног савјета Републике Српске (у даљем тексту: Савјет) водећи рачуна о територијалној заступљености и полној равноправности.

(2) Конкурс расписује и процедуру проводи Конкурсна комисија коју именује Савјет (у даљем тексту: Комисија).

(3) Након спроведене процедуре, Комисија утврђује приједлог листе миритеља и арбитра и доставља га Савјету.

Члан 36.

(1) Одлуку о именовању миритеља и арбитра доноси Савјет у року од 30 дана од дана достављања приједлога Комисије.

(2) Одлука из става 1. овог члана је коначна.

Члан 37.

(1) Миритељи и арбитра се бирају на период од четири године и могу бити поново изабрани.

(2) Рок из става 1. овог члана рачуна се од дана уписа у Именик.

Члан 38.

(1) На основу одлуке Савјета о именовању миритеља и арбитра, директор Агенције доноси рјешење о упису у Именик.

(2) Решење садржи име, презиме, адресу и стручну спрему миритеља, односно арбитра.

(3) Својство миритеља и арбитра стиче се даном уписа у Именик.

Члан 39.

- (1) Именик води Агенција.
- (2) Именик садржи сљедеће податке:
 - а) име и презиме миритеља односно арбитра,
 - б) адресу миритеља односно арбитра,
 - в) стручну спрему,
 - г) назив и сједиште послодавца миритеља односно арбитра ако је у радном односу,
 - д) број и датум одлуке Савјета о избору миритеља односно арбитра и
 - ђ) број и датум решења о упису и брисању из Именика.
- (3) Министар рада и борачко-инвалидске заштите (у даљем тексту: министар) правилником ће прописати образац и начин вођења Именика.

Члан 40.

Миритељ и арбитар дужни су да пријаве промјену података из члана 39. став 2. т. а), б) и г) овог закона у року од три дана од дана настанка промјене.

Члан 41.

Миритељ и арбитар дужни су да поступају одговорно, савјесно и по свом најбољем знању, у циљу рјешавања спора између страна.

Члан 42.

Миритељ и арбитар су дужни да се стручно усавршавају, у областима од значаја за провођење овог закона.

Члан 43.

- (1) Миритељ и арбитар су дужни да редовно обавјештавају Агенцију о току и окончању поступка мирног рјешавања радног спора.
- (2) Миритељ и арбитар за свој рад одговарају Агенцији.

Члан 44.

- (1) Миритељ и арбитар имају право на награду за рад и накнаду трошкова које су имали током поступка.
- (2) Одлуком Владе утврђују се услови за остваривање права на награду и накнаду трошкова и њихова висина.
- (3) Средства из става 1. овог члана обезбјеђују се у Буџету Републике Српске.

Члан 45.

Миритељ и арбитар имају право на одсуство са рада без накнаде зараде за вријеме док воде поступак мирног рјешавања радног спора.

Члан 46.

Министар правилником уређује ближе услове у погледу начина међусобне комуникације учесника у мирном рјешавању спора и вођења поступка.

Члан 47.

- (1) Својство миритеља и арбитра престаје брисањем из Именика.
- (2) Миритељ, односно арбитар се брише из Именика:
 - а) ако се накнадно утврди да нису били испуњени услови из члана 34. овог закона,
 - б) ако престану да постоје услови из члана 34. т. а) и в) овог закона,
 - в) по истеку рока на који је изабран, ако не буде поново изабран,
 - г) ако одбије да се стручно усавршава,
 - д) ако нестручно и несавјесно обавља дужности,
 - ђ) ако се неуредно одазива на позив Агенције,
 - е) ако неоправдано одуговлачи поступак мирног рјешавања радног спора,
 - ж) на лични захтјев,
 - з) усљед губитка пословне способности и
 - и) усљед смрти.

Члан 48.

- (1) Захтјев за брисање миритеља односно арбитра из Именика подноси Савјет у случајевима из члана 47. став. 2. т. а), б), г), д), ђ) и е).
- (2) У случајевима из става 1. овог члана директор је дужан да у року од седам дана од дана пријема захтјева изврши брисање миритеља и арбитра из Именика.
- (3) У случајевима настанка околности из члана 47. став 2. т. в), ж), з) и и), директор Агенције доноси рјешење о брисању миритеља и арбитра из Именика у року од 15 дана од дана сазнања за настале околности о чему обавјештава Савјет.

Члан 49.

Решење о упису и брисању из Именика објављује се у „Службеном гласнику Републике Српске“.

V ЕВИДЕНЦИЈА О ПОСТУПЦИМА МИРНОГ РЕШАВАЊА РАДНИХ СПОРОВА

Члан 50.

Агенција води евиденцију о поступцима мирног рјешавања радних спорова.

Члан 51.

- (1) Евиденција садржи нарочито:
 - а) име, презиме и адресу, односно назив и сједиште страна у спору,
 - б) име и презиме миритеља односно арбитра,

- в) предмет спора,
 - г) датум покретања поступка и
 - д) датум окончања спора и начин на који је спор ријешен.
- (2) Министар правилником прописује образац и начин вођења евиденције из става 1. овог члана.

VI ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 52.

(1) У року од девет мјесеци од дана ступања на снагу овог закона Влада ће донијети Одлуку о условима за остваривање права на награду и накнаду трошкова миритеља и арбитра (члан 44. став 2).

(2) Избор миритеља и арбитра извршиће се до краја 2009. године, у складу са овим законом.

(3) Министар ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети слjedeће правилнике:

- а) о начину вођења Именика миритеља и арбитра (члан 39. став 3),
- б) о начину међусобне комуникације учесника у мирном рјешавању спора и вођења поступка (члан 46) и
- в) о начину вођења евиденције о мирном рјешавању радних спорова (члан 51).

Члан 53.

Поступци за мирно рјешавање радних спорова започети прије ступања на снагу овог закона завршиће се према пропису на основу којег су и покренути.

Члан 54.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 01-1116/09
Датум: 15. јул 2009. године

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Мр Игор Радојичић